

NEKROLÓG

URBÁN ALADÁR (1929–2019)

Kevés olyan történész van, aki már életében klasszikussá válik, s akinek munkássága egy adott történelmi korszak kutatásában megkerülhetetlen lenne. A 90. életévében elhunyt Urbán Aladár közénk tartozott. Amikor e folyóirat ez évi első számával köszöntöttük őt, a szerzők mindegyike ebben a meggyőződésben írta meg tanulmányát vagy forrásközleményét. Nem gondoltuk, hogy az ez évi utolsó számban már búcsúznunk kell tőle, az 1848–1849-es kutatók doyenjétől.

Urbán Aladár az 1940-es évek második felében indult nagy történész-nemzedékhez tartozott, halálával e nemzedék egyik utolsó tagja hagyott itt minket. A magyar polgári átalakulás, a forradalom és szabadságharc korával foglalkozó kortársai közül is kiemelkedett nemcsak problémaérzékenységével, hanem a korszak levéltári anyagának szinte darabszintű ismeretével. E hihetetlenül alapos anyagismeret segítette abban, hogy maradandó monográfiák és tanulmányok sorát írja a Batthyány-kormány időszakáról, Batthyány Lajos tevékenységéről vagy az 1848-as rendőrség megszervezéséről.

Történelmi pályáját az 1848-as honvédség megszervezésének feldolgozásával kezdte: első tanulmányai és forrásközleményei az 1848. május-júniusi toborzás témakörében születtek. Tanulmányaiban, majd ezekből kinövő kandidátusi értekezésében (*A nemzetőrség és honvédség szervezése 1848 nyarán*) bebizonyította: a honvédség megszervezése nem a Batthyány-kormány radikális ellenzékének nyomására, hanem a kormány áprilisi határozatainak logikus következményeként, a kormány döntése alapján kezdődött meg. A munkának tehát általános, köztörténelmi jelentősége volt, s a Batthyány-kormány, illetve maga a miniszterelnök, Batthyány Lajos tevékenységének gyökeres újraértékeléséhez vezetett a politikatörténelmi irodalomban is.

Batthyány pályafutásának, illetve a Batthyány-kormány tevékenységének feldolgozásában historiográfiai jelentőségű munkát végzett. Batthyány történelmi szerepének újjaértékelése, pontosabban, méltó helyének kijelölése nagyjából az ő érdeme. A forradalom és szabadságharc 150. évfordulóján két vaskos kötetben tette közzé Batthyány Lajos miniszterelnöki tevékenységének iratanyagát. Ez a munka az elmúlt évtizedek egyik legfontosabb 1848-as forráskiadványa, amellyel kiteljesedett az 1848–1849-es kormányzat-történelmi iratanyag legfontosabb dokumentumainak kiadása.

De szinte nincs olyan fontos szereplője az 1848-as időszaknak, akinek politikusi tevékenységéről ne hozott volna új adatokat vagy ne villantott volna fel új szempontokat. Batthyány nagy fegyvertársáról, majd félig-meddig vetélytársáról, Kossuthról ugyanúgy fontos tanulmányokat írt, mint Esterházy Pálról, Mészáros Lázárról, vagy Széchenyi Istvánról; de az irodalomtörténészek is hálásak lehetnek neki (és hálásak is) azért a munkáért, amit Petőfi vagy Vörösmarty 1848–1849-es politikai szerepének rekonstruálása kapcsán végzett.

Ugyanakkor Urbán Aladár olyan történész volt, akinek két, egy magyar és egy egyetemes történelmi szakterülete is volt. Az egyetemen angol és amerikai történelmet okta-

tott, s ennek révén olyan kitekintéssel rendelkezett, ami lehetővé tette, hogy a szívének kedvesebb magyar történelmi témát a korabeli világpolitika összefüggéseiben tárgyalja. Magyar történelmi témájának egyetemes összefüggéseit bemutatva ő írta meg a mindmáig egyetlen magyar nyelvű kismonográfiát az 1848–49-es európai forradalmak történetéről, s az ő tollából született meg az Amerikai Egyesült Államok születését bemutató első, korszerű szemléletű magyar történelmi munka. Ahogyan tréfásan mondani szokta: az egyetemes történelem volt a főállása, 1848-cal „háztájiban” foglalkozott.

A *Századok* és a *Hadtörténelmi Közlemények* szerkesztőbizottságának tagjaként publikációk százainak tökéletesebbé tételében játszott komoly szerepet. Szakmai igényessége miatt soha nem volt tekintettel egyéni érzékenységekre, de kritikai meglátásait mindig a vitapartner iránti teljes tisztelettel fogalmazta meg. Egyetemi oktatóként történész-nemzedékek sorát nevelte a tények tiszteletére, az aprómunka megbecsülésére, az egyetemes történelmi látószög fontosságára.

Hozzáteendő, hogy munkássága során mindvégig távol tartotta magát a direkt és indirekt politizálástól – némely kortársával ellentétben, nem volt hajlandó mulékony klasszikusok idézésére vagy arra, hogy ideológiai alapon értelmezzon eseményeket. (Első publikációja azért jelent meg némi késéssel, mert nem volt hajlandó beleírni legalább egy Marx- vagy Engels-idézetet.) Nem véletlen, hogy az 1989 előtti időszakban írott monográfiáinak és tanulmányainak szóhasználata és megfogalmazása ma is vállalható. Éppen ez a szigorú szakmaiság a magyarázata annak, hogy a vele egy korszakkal foglalkozó korosztályos társai közül talán a legjelentősebb életművet hagyta hátra, az írást idézve, jól sáfárkodott a reá bízott táalentumokkal. Nem bonyolódott a napi politikába, nem törleszkedett egyetlen politikai irányzathoz sem, s nem igyekezett magát utólag ellenállóként vagy üldözöttként beállítani.

Nyugállományba vonulását követően is rengeteget dolgozott, s őszintén érdeklődött az újabb szakmai eredmények iránt. Jó volt vele beszélgetni, s mindig fel tudott vetni egy olyan szempontot, egy olyan megközelítési módot, amitől az őt felkereső pályatárs segítséget kapott. Segítőkész és nagy tudású személyisége hiányozni fog mindazoknak, akik ezzel a korszakkal foglalkoznak. Drága Tanár Úr, drága Aladár, nyugodj békében, Isten Veled!

Hermann Róbert

TARTALOM

TANULMÁNYOK	
KRUPPA TAMÁS	Marciare verso Constantinopoli. De hogyan? Törökellenes tervek és tervezetek 1594–1595-ben 765
SZABADOS JÁNOS	Újabb javaslat a vezekényi csata értelmezéséhez 783
LÁZÁR BALÁZS	Parmától Lobositzig. Szent-Ivány László ezredes katonai pályája 809
KÖZLEMÉNYEK	
SÍPOS FERENC	A tiszaháti felkelés, Rákóczi érkezése. Forrongó Magyarország: események a császáriak szemszögéből 845
FORRÁSKÖZLEMÉNYEK	
HERMANN RÓBERT	Táborkari főnökből különítményparancsnok. Zám-belly Lajos 1848–1849. évi honvédezzredes visszaemlékezései az 1849. május 1. – július 28. közötti eseményekre 861
HERMANN RÓBERT	Kiss Ernő aradi vértanú ismeretlen búcsúlevele 899
MŰHELY	
MÉSZÁROS KÁLMÁN – CSÁKVÁRI KRISTÓF	Báró Károlyi Sándor itineráriuma, 1703–1711. I. rész: 1703. 909
B. SZABÓ JÁNOS	Pap Norbert pécsi földrajzos kutatócsoportjának a mohácsi csatával kapcsolatos „felfedezései” hadtörténész szemmel 943
SZEMLE	
GERHARD LUBICH – DIRK JÄCKEL (SZERK.)	Heinrich III. Dynastie – Region – Europa (<i>Veszprémy László</i>) 957
VERONIKA PROSKE	Der Romzug Kaiser Sigismunds (1431–1433). Politische Kommunikation, Herrschaftsrepräsentation und -rezeption (<i>Veszprémy László</i>) 959
STEFAN KRAUSE	Fashion in Steel. The Landsknecht Armour of Wilhelm von Rogendorf (<i>Kozák-Kígyóssy Szabolcs László</i>) 962
OBORNI TERÉZ	Erdélyi országgyűlések a 16–17. században (<i>Juhász Krisztina</i>) 968
HERNÁDY ZSOLT	„Ha legyőznek is bennünket, de bírni soha nem fognak”. Schweidel József tábornok élete (<i>Kemény Krisztián</i>) 973
SÜLI ATILA	Torda megye és Aranyosszék szabadságharca 1848–49-ben (<i>Somogyi Gréta</i>) 977
HERMANN RÓBERT (S. A. R.)	Görgei Artúr válogatott írásai. Értekezések, vitairatok, cikkek, interjúk 1848–1915 (<i>Somogyi Gréta</i> , <i>Kemény Krisztián</i>) 980

SOLYMOSI JÓZSEF	Kazinczy Lajos ezredes, a tizenötödik aradi vértanú (<i>Kemény Krisztián</i>).....	984
HENRI ORTHOLAN	L'armée austro-hongroise 1867–1918 (<i>Tóth Ferenc</i>).....	988
KISS GÁBOR	Orvosok, katonák, katonáorvosok... Mozaikok az osztrák– magyar katona-egészségügy történetéből 1868–1918 (<i>Balla Tibor</i>)	993
POGÁNYNÉ RÓZSA GABRIELLA	A Honvédkórház 120 éve (<i>Kiss Gábor</i>)	996
NÁNAY MIHÁLY	Habsburg József főherceg. A katona és politikus: 1914–1924 (<i>Ligeti Dávid</i>)	998
MAKLÁRI VINKLER PÉTER (SZERK.)	A későn jövő ember. Várunk haza, édes Uram! Naplók és levelek 1944–1951 (<i>Bognár Zalán</i>).....	1001
BOGNÁR ZALÁN	Gulag, Gupvi, „málnekij robot”. Magyarok a szovjet lágerbirodalomban (<i>Dán Vanda</i>).....	1006
HELMUT MÜLLER- ENBERGS – THOMAS WEGENER (SZERK.)	DDR-Spionage. Von Albanien bis Grossbritannien (<i>Jobst Agnes</i>).....	1010
	NEKROLÓG	
HERMANN RÓBERT	Urbán Aladár (1929–2019).....	1013

TABLE OF CONTENTS

RESEARCH ARTICLES

TAMÁS KRUPPA	Marciare Verso Constantinopoli. But How? Plans and Projects against the Turkish 1594–1595 765
JÁNOS SZABADOS	Another Proposal to the Interpretation of the Battle of Vezekény 783
BALÁZS LÁZÁR	From Parma to Lobositz. The Military Career of Colonel László Szent-Iványi 809

PUBLICATIONS

FERENC SÍPOS	The Insurrection of Tiszahát, Arrival of Rákóczi. Revolting Hungary: Events from the Point of View of the Imperial Officers 845

SOURCE PUBLICATIONS

RÓBERT HERMANN	A Staff Commander Becoming Task-Force Commander. The Memories of Home Defence Forces Colonel Lajos Zámberly of 1848–1849 About the Events between 1 May And 28 July 1849. [Táborkari főnökből különítményparancsnok. Zámberly Lajos 1848–1849. évi honvédezeredek visszaemlékezései az 1849. május 1. – július 28. közötti eseményekre] 861
RÓBERT HERMANN	The Unknown Farewell Note of Martyr of Arad Ernő Kiss 899

WORKSHOP

KÁLMÁN MÉSZÁROS – KRISTÓF CSÁKVÁRI	The Itinerary Of Baron Sándor Károlyi, 1703–1711. Part one: 1703 909
JÁNOS B. SZABÓ	The „Discoveries” Of The Geographical Research Group Lead By Norbert Pap With The Eye of a Military Historian .. 943

REVIEW

GERHARD LUBICH – DIRK JÄCKEL (ED.)	Heinrich III. Dynastie – Region – Europa (<i>László Veszprémy</i>) 957
VERONIKA PROSKE	Der Romzug Kaiser Sigismunds (1431–1433). Politische Kommunikation, Herrschaftsrepräsentation und -rezeption (<i>László Veszprémy</i>) 959
STEFAN KRAUSE	Fashion in Steel. The Landsknecht Armour of Wilhelm von Rogendorf (<i>Szabolcs László Kozák-Kígyóssy</i>) 962
TERÉZ OBORNY	Parliamentary Sessions in Transylvania in the 16–17 centuries [Erdélyi országgyűlések a 16–17. században (<i>Krisztina Juhász</i>)] 968

ZSOLT HERNÁDY	„If They Defeat Us, They Will Never Have Us”. Life of General József Schweidel [„Ha legyőznek is bennünket, de bírni soha nem fognak”. Schweidel József tábornok élete] (<i>Krisztián Kemény</i>)..... 973
ATTILA SÜLI	The War of Independence of County Torda and Aranyosszék in 1848–49 [Torda megye és Aranyosszék szabadságharca 1848–49-ben] (<i>Gréta Kemény</i>) 977
RÓBERT HERMANN (ED.)	Selected Writings of Artur Görgei. Studies, debates, articles, interviews, 1848–1915 [Görgei Artúr válogatott írásai. Értekezések, vitairatok, cikkek, interjúk 1848–1915] (<i>Gréta Somogyi, Krisztián Kemény</i>) 980
JÓZSEF SOLYMOSI	Colonel Lajos Kazinczy, the Fifteenth Martyr of Arad [Kazinczy Lajos ezredes, a tizenötödik aradi vértanú] (<i>Krisztián Kemény</i>)..... 984
HENRI ORTHOLAN	L’armée austro-hongroise 1867–1918 (<i>Tóth Ferenc</i>)..... 988
GÁBOR KISS	Surgeons, Soliders, Military Surgeons... Mosaics from the History of the Austro-Hungarian Military Health Care Service of 1868–1918 [Orvosok, katonák, katonaorvosok... Mozaikok az osztrák–magyar katona-egészségügy történetéből 1868–1918] (<i>Tibor Balla</i>) 993
RÓZSA GABRIELLA POGÁNYNÉ	120 Years of the Central Military Hospital [A Honvédkórház 120 éve] (<i>Gábor Kiss</i>)..... 996
MIHÁLY NÁNAY	Archduke Joseph Habsburg. Soldier and Politician: 1914–1924 [Habsburg József főherceg. A katona és politikus: 1914–1924] (<i>Dávid Ligeti</i>)..... 998
PÉTER MAKLÁRI VINKLER (ED.)	The latecoming. We are waiting for you to come home, dear Lord! Diaries and Letters 1944–1951 [A későn jövő ember. Várunk haza, édes Uram! Naplók és levelek 1944–1951] (<i>Zalán Bognár</i>) 1001
ZALÁN BOGNÁR	Gulag, Gupvi, Malenkij Robot. Hungarians in the Soviet Lager Empire [Gulag, Gupvi, „málnékij robot”. Magyarok a szovjet lágerbirodalomban] (<i>Vanda Dán</i>) 1006
HELMUT MÜLLER- ENBERGS – THOMAS WEGENER (ED.)	DDR-Spionage. Von Albanien bis Grossbritannien (<i>Ágnes Jobst</i>)..... 1010
	IN MEMORY OF
RÓBERT HERMANN	Aladár Urbán (1929–2019) 1013

INHALT

STUDIEN	
TAMÁS KRUPPA	Marciare verso Constantinopoli. Aber wie? Pläne und Entwürfe gegen die Türken in den Jahren 1594–1595 765
JÁNOS SZABADOS	Ein weiterer Vorschlag zur Deutung der Schlacht von Vezekény..... 783
BALÁZS LÁZÁR	Von Parma bis Lobositz. Die Soldatenlaufbahn von Oberst László Szent-Ivány 809
MITTEILUNGEN	
FERENC SÍPOS	Der Aufstand am Theißbrücken, die Ankunft von Rákóczi. Brodelndes Ungarn: Die Ereignisse aus Sicht der Soldaten des Kaisers..... 845
QUELLENPUBLIKATIONEN	
RÓBERT HERMANN	Wie aus dem Chef des Generalkorps der Kommandant der Einsatzkommandos wurde. Die Erinnerungen von Lajos Zám belly, Honved-General von 1848–1849, an die Ereignisse zwischen dem 1. Mai und dem 28. Juli 1849 861
RÓBERT HERMANN	Der unbekannte Abschiedsbrief von Ernő Kiss, Märtyrer von Arad 899
WERKSTATT	
KÁLMÁN MÉSZÁROS – KRISTÓF CSÁKVÁRI	Itinerarum von Freiherr Sándor Károlyi, 1703–1711. Teil 1: 1703 909
JÁNOS B. SZABÓ	Die „Entdeckungen“ der geografischen Forschungsgruppe von Norbert Pap in Pécs im Zusammenhang mit der Schlacht bei Mohács (Mohatsch) mit den Augen eines Militärhistorikers 943
RUNDSCHAU	
GERHARD LUBICH – DIRK JÄCKEL (RED.)	Heinrich III. Dynastie – Region – Europa (<i>László Vesz-prémy</i>)..... 657
VERONIKA PROSKE	Der Romzug Kaiser Sigismunds (1431–1433). Politische Kommunikation, Herrschaftsrepräsentation und -rezeption (<i>László Vesz-prémy</i>) 959
STEFAN KRAUSE	Fashion in Steel. The Landsknecht Armour of Wilhelm von Rogendorf (<i>Szabolcs László Kozák-Kígyóssy</i>) 962
TERÉZ OBORNI	Siebenbürgische Diäten im 16–17. Jahrhundert [Erdélyi országgyűlések a 16–17. században] (<i>Krisztina Juhász</i>) 968
ZSOLT HERNÁDY	„Auch wenn sie uns schlagen werden sie uns nie an ihrer Seite wissen“. Das Leben von General József Schweidel [„Ha legyőznek is bennünket, de bírni soha nem fognak“]. Schweidel József tábornok élete] (<i>Krisztina Kemény</i>) 973

ATTILA SÜLI	Der Freiheitskampf des Komitats Torsa und von Aranyosszék im Jahre 1848–49 [Torda megye és Aranyosszék szabadságharca 1848–49-ben] (<i>Gréta Somogyi</i>) 977
RÓBERT HERMANN (RED.)	Ausgewählte Schriften von Artúr Görgei. Abhandlungen, Streitschriften, Artikel und Interviews 1848–1915 [Görgei Artúr válogatott írásai. Értekezések, vitairatok, cikkek, interjúk 1848–1915] (<i>Gréta Somogyi, Krisztián Kemény</i>) 980
JÓZSEF SOLYMOSI	Oberst Lajos Kazinczy, der fünfzehnte Märtyrer von Arad [Kazinczy Lajos ezredes, a tizenötödik aradi vértanú] (<i>Krisztián Kemény</i>) 984
HENRI ORTHOLAN	L'armée austro-hongroise 1867–1918 (<i>Ferenc Tóth</i>) 988
GÁBOR KISS	Ärzte, Soldaten, Militärärzte... Mosaikstücke aus der Geschichte des österreichisch-ungarischen Militärmedizinwesens 1868–1918 [Orvosok, katonák, katonaeorvosok... Mozaikok az osztrák–magyar katonaegészségügy történetéből 1868–1918] (<i>Tibor Balla</i>) 993
GABRIELLA POGÁNYNÉ RÓZSA	120 Jahre Honved-Krankenhaus [A Honvédkórház 120 éve] (<i>Gábor Kiss</i>) 996
MIHÁLY NÁNAY	Erzherzog Josef von Österreich. Der Soldat und Politiker: 1914–1924 [Habsburg József főherceg. A katona és politikus: 1914–1924] (<i>Dávid Ligeti</i>) 998
HELMUT MÜLLER- ENBERGS – THOMAS WEGENER (RED.)	DDR-Spionage. Von Albanien bis Großbritannien (<i>Ágnes Jobst</i>) 1001
PÉTER MAKLÁRI VINKLER (RED.)	Der zu spät kommende Mensch. Wir erwarten dich zu Hause, mein lieber Herr! Tagebücher und Briefe 1944–1951 [A későn jövő ember. Várunk haza, édes Uram! Naplók és levelek 1944–1951] (<i>Zalán Bognár</i>) 1006
ZALÁN BOGNÁR	Gulag, Gupvi, Zwangsarbeit. Ungarn im sowjetischen Lagerreich [Gulag, Gupvi, „málnekij robot“. Magyarok a szovjet lágerbirodalomban] (<i>Vanda Dán</i>) 1010
	NEKROLOG
RÓBERT HERMANN	Aladár Urbán (1929–2019) 1013

TABLE DES MATIÈRES

	ÉTUDES	
TAMÁS KRUPPA	Marciare verso Constantinopoli. Mais comment ? Projets et plans contre les Turcs en 1594–1595	765
JÁNOS SZABADOS	Une nouvelle suggestion pour l'interprétation de la bataille de Vezekény	783
BALÁZS LÁZÁR	De Parme à Lobositz. La carrière militaire du colonel László Szent-Ivány	809
	PUBLICATIONS	
FERENC SÍPOS	Insurrection dans la région de Tiszahát, arrivée de Rákóczi. La Hongrie en ébullition : des événements du point de vue des impériaux	845
	PUBLICATIONS DE SOURCE	
RÓBERT HERMANN	Un chef d'état-major devenu commandant de détachement. Les mémoires de Lajos Zám belly, colonel de l'armée hongroise en 1848–1849, sur les événements survenus entre le 1 ^{er} mai et le 28 juillet 1849	861
RÓBERT HERMANN	La lettre d'adieu inconnue du martyr d'Arad Ernő Kiss	899
	ATELIER	
KÁLMÁN MÉSZÁROS – KRISTÓF CSÁKVÁRI	L'itinéraire du baron Sándor Károlyi, 1703–1711. 1 ^{ère} partie : 1703	909
JÁNOS B. SZABÓ	Les « découvertes » du groupe de recherche géographique de Pécs de Norbert Pap concernant la bataille de Mohács vues par un historien militaire	943
	REVUE	
GERHARD LUBICH – DIRK JÄCKEL (ED.)	Heinrich III. Dynastie – Region – Europa (<i>László Veszprémy</i>)	957
VERONIKA PROSKE	Der Romzug Kaiser Sigismunds (1431–1433). Politische Kommunikation, Herrschaftsrepräsentation und -rezeption (<i>László Veszprémy</i>)	959
STEFAN KRAUSE	Fashion in Steel. The Landsknecht Armour of Wilhelm von Rogendorf (<i>Szabolcs László Kozák-Kígyóssy</i>)	962
TERÉZ OBORNI	Les diètes de Transylvanie aux 16 ^e et 17 ^e siècles [Erdélyi országgyűlések a 16–17. században] (<i>Krisztina Juhász</i>)	968
ZSOLT HERNÁDY	« Même vaincus, nous ne serons jamais pris » La vie du général József Schweidel [„Ha legyőznek is bennünket, de bírni soha nem fognak”. Schweidel József tábornok élete] (<i>Krisztián Kemény</i>)	973

ATTILA SÜLI	La guerre d'indépendance d'Aranyosszék et du département de Torda en 1848–1849 [Torda megye és Aranyosszék szabadságharca 1848–49-ben] (<i>Gréta Somogyi</i>) 977
RÓBERT HERMANN (ÉD.)	Recueil d'écrits d'Artúr Görgei. Traités, controverses, articles, entretiens 1848–1915 [Görgei Artúr válogatott írásai. Értekezések, vitairatok, cikkek, interjúk 1848–1915] (<i>Gréta Somogyi, Krisztián Kemény</i>) 980
JÓZSEF SOLYMOSI	Colonel Lajos Kazinczy, le quinzième martyr d'Arad [Kazinczy Lajos ezredes, a tizenötödik aradi vértanú] (<i>Krisztián Kemény</i>) 984
HENRI ORTHOLAN	L'armée austro-hongroise 1867–1918 (<i>Ferenc Tóth</i>) 988
GÁBOR KISS	Médecins, soldats, médecins militaires... Quelques éléments de l'histoire du système de santé militaire 1868–1918 [Orvosok, katonák, katonaorvosok... Mozaikok az osztrák–magyar katona-egészségügy történetéből 1868–1918] (<i>Tibor Balla</i>) 993
GABRIELLA POGÁNYNÉ RÓZSA	Les 120 ans de l'Hôpital militaire [A Honvédkórház 120 éve] (<i>Gábor Kiss</i>) 996
MIHÁLY NÁNAY	L'archiduc Joseph de Habsbourg. Le militaire et l'homme politique 1914–1924 [Habsburg József főherceg. A katona és politikus: 1914–1924] (<i>Dávid Ligeti</i>) 998
PÉTER MAKLÁRI VINKLER (ED.)	L'homme qui rentre tard. Nous attendons ton retour, mon chéri ! Journaux et lettres 1944–1951 [A későn jövő ember. Várunk haza, édes Uram! Naplók és levelek 1944–1951] (<i>Zalán Bognár</i>) 1001
ZALÁN BOGNÁR	Les camps du Goulag et du Gupvi ; le travail forcé en Union soviétique après la Seconde Guerre mondiale. Des Hongrois dans les camps soviétiques [Gulag, Gupvi, „málenkij robot”. Magyarok a szovjet lágerbirodalomban] (<i>Vanda Dán</i>) 1006
HELMUT MÜLLER-ENBERGS – THOMAS WEGENER (ED.)	DDR-Spionage. Von Albanien bis Grossbritannien (<i>Ágnes Jobst</i>) 1010
	NÉCROLOGIE
RÓBERT HERMANN	Aladár Urbán (1929–2019) 1013

СОДЕРЖАНИЕ

ИССЛЕДОВАНИЯ	
ТАМАШ КРУППА	Marciare verso Constantinopoli. Поход в Константинополь. Но каким образом? Антитурецкие замыслы и планы в 1594–1595 годах 765
ЯНОШ САБАДОШ	Новейшее предложение для трактовки сражения у Везекень 783
БАЛАЖ ЛАЗАР	От Пармы до Лобозица. Военная карьера полковника Ласло Сент-Ивани 809
ПУБЛИКАЦИИ	
ФЕРЕНЦ ШИПОШ	Восстание на Тисахат, прибытие Ракоци. Тревожная Венгрия: события с точки зрения имперской перспективы 845
ПУБЛИКАЦИИ ИСТОЧНИКОВ	
РОБЕРТ ГЕРМАНН	Воспоминания полковника от полевого начальника штаба до командира войск, 1848–1849. гг Лайош Замбелли о событиях, происшедших от 1-ого мая до 28-ого июля 1849-ого года 861
РОБЕРТ ГЕРМАНН	Незнакомое прощальное письмо мученика г. Арада Эрнё Кишш 899
МАСТЕРСКАЯ	
КАЛМАН МЕСАРОШ – КРИШТОФ ЧАКВАРИ	Итинерар/путевой дневник барона Шандор Каройи, 1703–1711 гг. Часть I.: 1703 909
ЯНОШ Б. САБО	«Открытия», связанные со сражением при г. Мохач печской географической исследовательской группы Норберта Пап глазами военного историка 943
ОБЗОР	
GERHARD LUBICH – DIRK JÄCKEL (ИЗД.)	Heinrich III. Dynastie – Region – Europa (<i>Ласло Веспреми</i>) 957
VERONIKA PROSKE	Der Romzug Kaiser Sigismunds (1431–1433). Politische Kommunikation, Herrschaftsrepräsentation und -rezeption (<i>Ласло Веспреми</i>) 959
STEFAN KRAUSE	Fashion in Steel. The Landsknecht Armour of Wilhelm von Rogendorf (<i>Ласло Саболч Козак-Кидёшши</i>) 962
ТЕРЕЗ ОБОРОНИ	Собрании Трансильванского Парламента в XVI–XVII. веках [Erdélyi országgyűlések a 16–17. században] (<i>Кристина Юхас</i>) 968

ЖОЛТ ХЕРНАДИ	«Даже если они победят нас, они никогда не будут владеть нами». Жизнь генерала Йозефа Швайделя [„Ha legyőznek is bennünket, de bírni soha nem fognak”. Schweidel József tábornok élete] (<i>Кристиан Кемень</i>)..... 973
АТТИЛА ШУЛИ	Война за независимость Турдского уезда и Араньошсека в 1848–49 гг. [Torda megye és Aranyosszék szabadságharca 1848–49-ben] (<i>Грета Шомодьи</i>)..... 977
РОБЕРТ ГЕРМАНН (ИЗД.)	Избранные работы Артура Гёргеи. Диссертации, дискуссионные материалы, статьи, интервью 1848–1915 гг. [Görgei Artúr válogatott írásai. Értekezések, vitairatok, cikkek, interjúk 1848–1915] (<i>Грета Шомодьи, Кристиан Кемень</i>)..... 980
ЙОЖЕФ ШОЙМОШИ	Полковник Лайош Казинци, пятнадцатый мученик года Арада [Kazinczy Lajos ezredes, a tizenötödik aradi vértanú] (<i>Кристиан Кемень</i>)..... 984
HENRI ORTHOLAN	L'armée austro-hongroise 1867–1918 (<i>Ференц Тот</i>) 988
ГАБОР КИШШИ	Врачи, солдаты, военные врачи ... Мозаики из истории австро-венгерского военного здравоохранения 1868–1918 гг. [Orvosok, katonák, katonaeorvosok... Mozaikok az osztrák-magyar katona-egészségügy történetéből 1868–1918] (<i>Тибор Балла</i>) 993
ГАБРИЕЛЛА РОЗА ПОГАНЬНЕ	120 лет Военного Госпиталя [A Honvédkórház 120 éve] (<i>Габор Кишши</i>)..... 996
МИХАЙ НАНАИ	Эрцгерцог Иосиф Габсбург. Солдат и политик: 1914–1924 гг. [Habsburg József főherceg. A katona és politikus: 1914–1924] (<i>Давид Лигети</i>) 998
ПЕТЕР МАКЛАРИ ВИНКЛЕР (ИЗД.)	Человек пришедший поздно. Ждём домой, дорогой Господин! Журналы и письма 1944–1951 гг. [A későn jövő ember. Várunk haza, édes Uram! Naplók és levelek 1944–1951] (<i>Залан Богнар</i>) 1001
ЗАЛАН БОГНАР	Гулаг, Гупви, «маленький робот». Венгры в советской лагерной литературе [Gulag, Gupvi, „málenkij robot”. Magyarok a szovjet lágerbirodalomban] (<i>Ванда Дан</i>)..... 1006
HELMUT MÜLLER-ENBERGS – THOMAS WEGENER (ИЗД.)	DDR-Spionage. Von Albanien bis Grossbritannien (<i>Агнеш Йобст</i>)..... 1010
	НЕКРОЛОГ
РОБЕРТ ГЕРМАНН	Аладар Урбан (1929–2019)..... 1013